

СТОРИТЕЛІНГ НА ЛОГОПЕДИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ З ООП

Літвінова Олена Олександрівна,
вчитель-логопед Ліцею № 50
міста Києва Святошинського району
litwinowa.alena1986@gmail.com

Сучасна логопедична практика потребує використання інтерактивних і мотиваційних методів роботи з дітьми. Одним із таких методів є сторітелінг (storytelling) — технологія навчання через створення та розповідання історій.

У дітей із мовленнєвими порушеннями часто спостерігаються труднощі у побудові зв'язного висловлювання, встановленні причинно-наслідкових зв'язків, використанні граматичних конструкцій та логічному структуруванні тексту. Тому розвиток наративного мовлення є важливим напрямом логопедичної корекції.

У психолого-педагогічній літературі сторітелінг визначається як багатофункціональний інструмент освітнього процесу, який може розглядатися, зокрема, як мистецтво захопливої розповіді. У цьому контексті він виступає різновидом неформального навчання, що передбачає використання сюжетно пов'язаних історій з метою розвитку пізнавальних та комунікативних компетентностей слухачів [5].

Такий підхід передбачає залучення учнів до емоційно насиченого змістового контексту, що підвищує їхню зацікавленість і активність у навчальному процесі [6].

Усі підходи до трактування сторітелінгу поєднує ключова характеристика — використання історії, яка слугує засобом пізнання, комунікації та навчання, водночас забезпечуючи емоційне включення слухачів і краще розуміння поданої інформації.

На думку Н. Бондаренко, сторітелінг виступає ефективним засобом передавання інформації, який реалізується через розповідання історій різного змістового спрямування — емоційного, пізнавального або гумористичного [1].

У працях Г. Гич сторітелінг трактується як прийом побудови промовцем сюжетної розповіді з метою її представлення аудиторії [3].

Під час роботи з дітьми з ООП доцільно застосовувати три види педагогічного сторітелінгу:

- класичний;
- активний;
- цифровий.

Згідно з класичним підходом до сторітелінгу, педагог виконує роль оповідача, а учні виступають слухачами, які сприймають і засвоюють зміст представленої історії.

У методі активного сторітелінгу педагог окреслює основну подію, формує її проблематику, цілі та завдання, що забезпечує швидке включення учнів у процес конструювання власних історій.

Цифровий сторітелінг визначається як метод презентації історії, що поєднує вербальну розповідь із використанням візуальних елементів — ілюстрацій, відеопрезентацій, скрайбінгу та інфографіки, що підсилює сприйняття та залучення аудиторії [2; 3].

Згідно з Б. Робіном, цифрове оповідання — це метод розповіді та презентації історій за допомогою цифрових носіїв, що поєднують графіку, звук і музику. Здебільшого воно використовується для створення коротких особистих історій із застосуванням доступних та економічно ефективних цифрових медіатехнологій [9].

Для створення таких історій існує велика кількість різних цифрових сервісів та ресурсів, які роблять процес більш ефективним і доступним навіть для тих, хто має мінімальні цифрові навички.

Сучасний розвиток цифрових технологій зумовлює активне впровадження інструментів штучного інтелекту в освітній процес, зокрема у логопедичну практику. Використання штучного інтелекту значно розширює можливості сторітелінгу, роблячи його більш інтерактивним, доступним і ефективним для дітей з особливими освітніми потребами [7].

Одним із важливих напрямів є візуалізація сюжетів історій. За допомогою сучасних цифрових інструментів можна створювати ілюстрації до казок або окремих епізодів, що сприяє кращому розумінню змісту, розвитку словникового запасу та формуванню зв'язного мовлення. Візуальна підтримка допомагає дітям встановлювати послідовність подій і будувати логічні висловлювання.

Іншим напрямом є створення анімацій та мультфільмів, у процесі якого діти можуть ставати безпосередньо авторами. Вони описують персонажів, добирають репліки, прогнозують розвиток подій, що сприяє розвитку діалогічного та монологічного мовлення, а також наративних умінь.

Окрім цього, ефективним є створення казок за допомогою штучного інтелекту. Педагог може задавати тему, персонажів або проблемну ситуацію, а діти — продовжувати історію, змінювати її сюжет або вигадувати власні варіанти розвитку подій. Така діяльність стимулює мовленнєву ініціативу, творче мислення та граматично правильне мовлення [8].

Використання штучного інтелекту у сторітелінгу сприяє:

- індивідуалізації навчання відповідно до мовленнєвих можливостей дітей;
- підвищенню мотивації до мовленнєвої діяльності;
- активізації пізнавальних процесів;
- створенню сучасного інтерактивного освітнього середовища.

Таким чином, інтеграція інструментів штучного інтелекту у цифровий сторітелінг є перспективним напрямом розвитку логопедичної

роботи та підвищує ефективність формування мовлення дітей з особливими освітніми потребами.

Г. М. Гич у своїй праці визначає «історію» як сюжетно пов'язану розповідь, яка відображає індивідуальне осмислення людиною певних подій. Ефективне використання сторітелінгу передбачає формування в учнів умінь створювати змістовні та захопливі історії, здатні утримувати увагу аудиторії. Тому одним із завдань учителя є розвиток відповідних мовленнєвих умінь і навичок учнів [3]:

- умінь обирати доречну та змістовну історію;
- усвідомлення мети її розповіді;
- використання виразного та привертаючого увагу початку розповіді;
- послідовне й логічне структурування змісту розповіді;
- урахування особливостей аудиторії, для якої призначена історія;
- застосування прийомів, що сприяють виникненню інтересу слухачів до розповіді;
- здатність висловлювати власне ставлення до змісту історії.

Будь-яка історія має ключові структурні елементи:

- Експозиція – створення персонажа та опис його найближчого оточення;
- Зав'язка – визначення події або ситуації, яка вплинула на персонажа;
- Розвиток подій – послідовний опис подій, визначення емоційної реакції слухачів та показ трансформації персонажа протягом історії;
- Кульмінація – подія, що виступає вирішальним моментом для героя;
- Розв'язка – завершення історії, показ змін у персонажі та його усвідомлень;
- Висновок – мораль або урок, який може винести аудиторія [2].

Використання сторітелінгу на заняттях із логопедом дозволяє розвивати різні компоненти мовлення.

1. Розвиток зв'язного мовлення.

Сторітелінг формує вміння будувати послідовну розповідь, дотримуватися структури тексту та логіки подій.

2. Формування лексико-граматичних навичок.

У процесі створення історій діти активно використовують нові слова, різні граматичні конструкції та мовні засоби.

3. Розвиток когнітивних процесів.

Побудова історії потребує аналізу подій, планування та встановлення причинно-наслідкових зв'язків.

4. Підвищення мотивації до мовленнєвої діяльності.

Ігровий характер сторітелінгу підвищує зацікавленість дітей у мовленнєвій діяльності та сприяє активній участі у занятті. Дослідження показують, що наративні методи позитивно впливають не лише на мовлення, а й на соціальну взаємодію та навчальну успішність дітей.

У практиці логопеда можна використовувати різні види сторітелінгу.

1. Переказ історії.

Дітям пропонують прослухати або прочитати коротку історію та відтворити її зміст.

2. Створення історії за серією сюжетних картинок.

3. Колективний сторітелінг.

Діти створюють історію разом із логопедом.

Кожен учасник додає одну подію до розповіді.

4. Креативний сторітелінг.

Діти вигадують власні історії за заданими словами, героями або ситуаціями.

Використання історій у корекційно-розвитковій роботі створює природне мовленнєве середовище, стимулює активність дітей та підвищує мотивацію до мовленнєвої діяльності. Таким чином, інтеграція сторітелінгу у логопедичні заняття є перспективним напрямом сучасної логопедичної практики.

Список використаних джерел:

1. Бондаренко Н. Storytelling як комунікаційний тренд і всепредметний метод навчання. Молодь і ринок. № 7 (174). 2019. С. 130–135.
2. Гарбузова Н. Консультація «Сторітелінг як мистецтво красивої розповіді». Дошкільний навчальний заклад № 33 «Маринка».
3. URL: <http://sadi-marinka.in.ua/2020/02/13/консультація-сторітелінг-як-мистец/> (дата звернення: 22.03.2026).
4. Гич Г. М. Сторітелінг як інноваційна методика формування мовної компетентності учнів ЗНЗ / Г. М. Гич. Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки. 2015. № 4. С. 188-191.
5. Горбач Н. В. Техніка сторітеллінгу у педагогічній практиці. Академічні студії. Серія : Педагогіка. 2021. Вип. 3(1). С. 187-191.
6. Кузьменко Ю. В., Рідкоус Л. В. Сторітеллінг: досвід В. О. Сухомлинського. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки. 2018. № 171. С. 83–87.
7. Метод Storytelling: як зацікавити дітей, розповідаючи історії. Освітній проект «На Урок» для вчителів. URL:<https://naurok.com.ua/post/metod-storytelling-yak-zacikaviti-ditey-rozpovidayuchi-istori> (дата звернення: 22.03.2026).
8. Luckin R., Holmes W., Griffiths M., Forcier L. B. Intelligence Unleashed: An argument for AI in Education. London: Pearson. 2016. 60 p.
9. Mayer R. Multimedia Learning. Cambridge University Press, 2009.
10. Robin, B. R. Digital Storytelling: A Powerful Technology Tool for the 21st Century Classroom. Theory Into Practice. Vol. 47 (3), 2008. pp. 220–228.